

**PROGRAM SZKOLENIA
DO REALIZACJI EDUKACJI WOJSKOWEJ STUDENTÓW
W RAMACH LEGII AKADEMICKIEJ – CZĘŚĆ TEORETYCZNA**

WARSZAWA

2017

Spis treści

I. ZASADY OGÓLNE.....	3
A. Założenia ogólne.....	3
B. Struktura szkolenia.....	3
II. USTALENIA ORGANIZACYJNO-SZKOLENIOWE I METODYCZNE.....	4
A. WYKORZYSTANIE CZASU SZKOLENIOWEGO.....	4
B. PLANOWANIE SZKOLENIA.....	4
C. GŁÓWNE ZADANIA SZKOLENIOWE.....	5
D. CEL SZKOLENIA.....	5
E. EFEKTY SZKOLENIA.....	6
F. OCENA STANU WYSZKOLENIA.....	7
G. ZAKRES SZKOLENIA.....	7
III. SZKOLENIE TEORETYCZNE.....	8
A. Zestawienie godzin.....	8
B. Tematyka zajęć.....	9
C. Szczegółowe treści tematów.....	12

I. ZASADY OGÓLNE

A. Założenia ogólne

Niniejszy program przeznaczony jest dla słuchaczy i stanowi podstawę do organizacji procesu szkolenia dla studentów szkół wyższych.

Swoim zakresem obejmuje przeszkolenie **studentów** szkół wyższych w wymiarze jednego lub dwóch semestrów dla kandydatów na szeregowych oraz osób funkcyjnych drużyny lub podoficerów rezerwy.

Program w swojej treści zawiera działy, i tematykę zajęć, liczbę godzin programowych oraz rozpisane tematy i zajęcia do zagadnień włącznie.

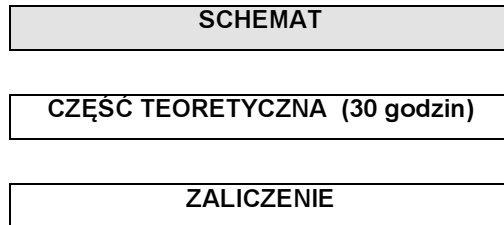
Ujmuje ogólne i przedmiotowe cele szkoleniowe, które powinien opanować słuchacz w okresie przeszkolenia wojskowego.

Program jest traktowany jako tymczasowy i będzie podlegał ewaluacji po zebraniu doświadczeń po przeprowadzeniu pierwszego szkolenia teoretycznego i praktycznego studentów.

B. Struktura szkolenia

Głównym celem przeszkolenia **studentów szkół wyższych** jest przygotowanie **słuchaczy** w podstawowym zakresie teoretycznym i praktycznym do wykonywania zadań w zakresie działań piechoty w korpusie szeregowych oraz podoficerskich (równorzędnych), umożliwiając nabycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do skutecznego rozwiązywania problemów organizacyjnych, planowania, organizowania i prowadzenia szkolenia oraz dowodzenia drużyną piechoty podczas realizacji działań taktycznych.

Przeszkolenie wojskowe prowadzić w trakcie jednego lub dwóch semestrów, wg. następującego schematu:

II. USTALENIA ORGANIZACYJNO-SZKOLENIOWE I METODYCZNE

A. WYKORZYSTANIE CZASU SZKOLENIOWEGO

1. Szkolenie teoretyczne realizować w wymiarze 30 godzin lekcyjnych w formie wykładów (jednostka dydaktyczna trwa 45 minut).

B. PLANOWANIE SZKOLENIA

1. Realizację szkolenia studentów uczelni cywilnych ściśle podporządkować osiągnięciu założonych celów szkoleniowych. Każde zajęcie i przedsięwzięcie traktować jako celowy, przemyślany i metodycznie usystematyzowany ciąg oddziaływań szkoleniowo – wychowawczych, umożliwiających kierowanie procesem poznawczym słuchaczy. Różnicować formy i metody szkolenia w zależności od charakterystycznych właściwości poszczególnych przedmiotów szkolenia, zadań dydaktycznych, możliwości materiałowo – technicznego zabezpieczenia zajęć, samodzielnego utrwalania wiedzy przez słuchaczy, co powinno w konsekwencji wykształcić u szkolonych potrzebę permanentnego samodoskonalenia.
2. W poszczególnych działach i przedmiotach szkolenia przekazywać słuchaczom wiedzę najbardziej aktualną, najnowszą. W tym celu program szkolenia należy na bieżąco aktualizować o najnowsze osiągnięcia nauki, techniki, myśli wojskowej oraz zagadnienia wynikające z bieżących i perspektywicznych potrzeb wojska.
3. W procesie szkolenia kształtować postawy wychowania obywatelskiego i wojskowego, podkreślić ważność i doniosłość postanowień zawartych w Konstytucji RP zwłaszcza w odniesieniu do służby wojskowej. Akcentować

szacunek dla tradycji oręża polskiego w celu kształtowania patriotycznych postaw słuchaczy.

4. Realizacja tematu z podstaw wychowania obywatelskiego i wojskowego powinna zapewnić ukształtowanie pożądanych cech żołnierskich. Opanowanie regulaminów oprzeć głównie na samodzielnym studiowaniu przez słuchaczy poszczególnych przepisów wydobywając z nich wartość użyteczną normującą tok służby.
5. W czasie realizacji tematyki z taktyki i rodzajów wojsk dążyć do opanowania podstaw dowodzenia realizowanego na współczesnym polu walki.
6. W tematyce ze szkolenia logistycznego akcentować przygotowanie specjalno-techniczne zapewniające opanowanie podstaw wiedzy technicznej i eksploatacyjnej sprzętu bojowego.

C. GŁÓWNE ZADANIA SZKOLENIOWE

1. Przekazanie słuchaczom ogólnych informacji związanych z systemem obronnym RP oraz funkcjonowaniem organizacją i działaniem Sił Zbrojnych RP.
2. Zapoznanie słuchaczy z podstawowymi uwarunkowaniami służby wojskowej wynikającymi z obowiązujących aktów prawnych i innych przepisów obowiązujących podczas pokojowego funkcjonowania.
3. Przekazanie słuchaczom wiedzy teoretycznej z zasad działań taktycznych.
4. Rozwijanie systemu wartości i postaw w tym odpowiedzialności, zdyscyplinowania, zaangażowania, dbałości o powierzony sprzęt i wyposażenie oraz przywiązania do tradycji wojska polskiego.

D. CELE SZKOLENIA

1. Przygotowanie teoretyczne podstaw bojowego zachowania się i indywidualnego działania w zależności od sytuacji i sposobu oddziaływania przeciwnika.
2. Przygotowanie teoretyczne do realizacji podstawowych zadań ogniowych z wykorzystaniem etatowej broni strzeleckiej.
3. Przygotowanie teoretyczne związane z zasadami żołnierskiego zachowania się.
4. Przygotowanie do samodzielnego rozwijania sprawności fizycznej.
5. Opanowanie podstawowej wiedzy z zakresu szkolenia bojowego, logistycznego i medycznego umożliwiających kontynuację szkolenia w kolejnych etapach kształcenia w ramach projektu pilotażowego.

E. EFEKTY SZKOLENIA

1. Kategoria efektów: wiedza:

- zna podstawowe uwarunkowania służby wojskowej;
- zna prawa i obowiązki w oparciu o obowiązujące przepisy oraz rozumie podstawowe zasady odpowiedzialności za powierzone mienie oraz uzbrojenie i sprzęt wojskowy;
- zna podstawowe postanowienia i zarządzenia regulujące tok służby;
- potrafi zdefiniować podstawowe pojęcia z regulaminu ogólnego i musztry;
- zna podstawy prawne służby wojskowej oraz prawa i obowiązki w warunkach służby wojskowej;
- posiada podstawową wiedzę z zakresu profilaktyki i dyscypliny wojskowej wynikającą z wojskowych przepisów dyscyplinarnych;
- zna ogólne zasady prowadzenia działań taktycznych;
- zna przepisy bezpieczeństwa podczas obchodzenia się z bronią, amunicją granatami oraz ćwiczebnymi i bojowymi środkami bojowymi, środkami pozoracji pola walki;
- zna budowę, przeznaczenie oraz parametry taktyczno-techniczne karabinka, amunicji i granatów ręcznych, ćwiczebnych i bojowych środków bojowych, środków pozoracji pola walki;
- zna podstawowe zasady prowadzenia rozpoznania;
- zna zasady ogłaszania i przekazywania sygnałów alarmu powietrznego, sygnałów ostrzegania i alarmowania w przypadku zagrożenia napadem powietrznym;
- zna sygnały alarmowe uprzedzenia o zagrożeniu skażeniami i alarmu o skażeniach;
- zna zasady organizacji łączności;
- zna ogólne zasady ochrony i obrony obiektów oraz użycia broni palnej;
- zna podstawowe zasady bezpieczeństwa podczas wykonywania prostych ćwiczeń i czynności ruchowych;
- zna regulacje prawne z zakresu ochrony środowiska;

2. Kategoria efektów: kompetencje społeczne:

- zna i rozumie historię i tradycję;
- zna i rozumie rolę Sił Zbrojnych RP w kształtowaniu postaw patriotycznych;
- rozpoznaje symbole narodowe i wojskowe oraz respektuje je w czasie uroczystości wojskowych i państwowych;
- jest świadomy roli i znaczenia żołnierzy rezerwy w systemie obronnym RP.

F. OCENA STANU WYSZKOLENIA

1. Ocenianie wiedzy i umiejętności słuchaczy stanowi nieodzowny element procesu szkolenia. Sprzyja ono osiągnięciu coraz lepszych wyników, a także pobudza do współzawodnictwa i wyrabia poczucie własnej wartości.
2. Warunkiem ukończenia szkolenia teoretycznego w module podstawowym jest uzyskanie zaliczenia. Zaliczenie szkolenia teoretycznego w module podstawowym jest podstawą do rozpoczęcia szkolenia praktycznego w module podstawowym.
3. Na zakończenie każdego modułu szkolenia teoretycznego słuchacz otrzymuje zaświadczenie o jego ukończeniu.

G. ZAKRES SZKOLENIA

Wyszczególnienie	Liczba
Szkolenie teoretyczne	30 godzin

III. SZKOLENIE PODSTAWOWE

A. Zestawienie godzin

DZIAŁY SZKOLENIA	PRZEDMIOTY	ETAP SZKOLENIA		OGÓŁEM GODZIN
		Teoria	Praktyczne	
PODSTAWY WYCHOWANIA OBYWATELSKIEGO I WOJSKOWEGO	Regulaminy	2		
	Kształcenie obywatelskie	1		
	Profilaktyka i dyscyplina wojskowa	1		
Razem za dział		4		
SZKOLENIE BOJOWE*	Taktyka	12		
	Szkolenie strzeleckie	5		
Razem za dział		17		
SZKOLENIE LOGISTYCZNE	Budowa i eksploatacja uzbrojenia i sprzętu wojskowego	1		
	Zabezpieczenie logistyczne	1		
Razem za dział		2		
SZKOLENIE OGÓLNE	Szkolenie prawne	2		
	SERE - Przetrawianie, unikanie, opór w niewoli oraz ucieczka	3		
	Szkolenie medyczne	2		
Razem za dział		7		
OGÓŁEM GODZIN		30		

B. Tematyka zajęć

Numer		Tytuły tematów (zajęć)	Liczba godzin		Uwagi
TEMATU	ZAJĘĆ		Razem	teoretyczne	
1		Zapoznanie z podstawowymi zasadami żołnierskiego zachowania się. Zasady zależności żołnierzy. Zachowanie się żołnierzy w różnych sytuacjach.	1	1	
2		Hymn państwowy, godło państwowe, flaga państwowa, ceremoniał wojskowy, sztandar wojskowy, pieśń reprezentacyjna wojska polskiego, zadania i funkcjonowanie Legii Akademickiej, sygnały wojskowe, uroczystości organizowane z udziałem wojskowej asysty honorowej.	1	1	
3		Prawa i obowiązki żołnierza - obywatela, odpowiedzialność karna i dyscyplinarna za naruszenie prawa i dyscypliny wojskowej. Rodzaje, zasady oraz tryb udzielania wyróżnień żołnierzom.	1	1	
4		Ogólne zasady prowadzenia działań taktycznych przez pododdziały.	1	1	
5		Struktury organizacyjne i wyposażenie rodzajów sił zbrojnych. Rola wojsk operacyjnych w systemie obronności państwa.	1	1	
6		Taktyka	5		
	1	Przemieszczanie i rozmieszczanie, działanie podczas marszu		1	
	2	Działanie w obronie/ obrona		1	
	3	Działanie w natarciu (natarcie/szturm/atak)		1	
	4	Działania nieregularne.		2	
7		Zasady bezpieczeństwa w szkoleniu ogniowym.	1	1	
8		Budowa, przeznaczenie i właściwości bojowe broni strzeleckiej, amunicji i granatów ręcznych. Współdziałanie części i mechanizmów karabinka	2	2	

Numer		Tytuły tematów (zajęć)	Liczba godzin		Uwagi
TEMATU	ZAJĘĆ		Razem	teoretyczne	
9		Przyrządy celownicze do broni strzeleckiej	1	1	
10		Zasady strzelania z karabinka	1	1	
11		Ogólne zasady prowadzenia rozpoznania	1	1	
12		Realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia inżynierskiego w ramach zabezpieczenia bojowego	2	2	
13		Zasady i przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia	1	1	
14		Powszechna obrona przeciwlotnicza w pododdziale. Organizacja POPL w MSD, MCZP oraz w działaniach bojowych.	1	1	
15		Organizacja łączności i przepisy korespondencji radiowej. Radiostacje przenośne małej mocy UKF. Przewodowe środki łączności.	1	1	
16		Ogólne wiadomości o mapach. Układy współrzędnych. Podział map na arkusze i nomenklatura map.	1	1	
17		Indywidualne wyposażenie medyczne żołnierza oraz postępowanie w trakcie udzielania samopomocy i pomocy koleżeńskiej.	1	1	
18		Podstawowe wiadomości z zakresu anatomii i fizjologii. Resuscytacja krążeniowo – oddechowa.	1	1	
19		Podstawowe pojęcia z zakresu zabezpieczenia logistycznego.	1	1	
20		Pojęcie oraz rozwój międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych. Podstawowe pojęcia oraz znaki ochronne.	1	1	
21		Organizacja i funkcjonowanie systemu odzyskiwania personelu w SZ RP.	1	1	
22		Survival – przetrwanie w warunkach środowiska naturalnego.	1	1	
23		Przyczyny i skutki degradacji środowiska naturalnego	1	1	

Numer		Tytuły tematów (zajęć)	Liczba godzin		Uwagi
TEMATU	ZAJĘĆ		Razem	teoretyczne	
24		Zasady, tryb i zakres współdziałania SZRP z pozamilitarnymi ogniwami systemu obronnego w zakresie działań humanitarnych. Prowadzenia akcji ratunkowej i likwidacji skutków klęsk żywiołowych.	1	1	
RAZEM			30	30	

C. Szczegółowe treści tematów.

Temat 1: Zapoznanie z podstawowymi zasadami żołnierskiego zachowania się. Zasady zależności żołnierzy. Zachowanie się żołnierzy w różnych sytuacjach.

Wykład - 1 godz.

Cele szkolenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić uprawnienia osobiste jako żołnierza;
- omówić podstawowe zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej;
- objaśnić zasady zależności żołnierzy;
- omówić zasady i konsekwencje wydawania i wykonywania rozkazów;
- wyjaśnić pojęcia: droga służbowa, raport służbowy, meldunek, zażalenie.

Zagadnienia: Prawa i obowiązki żołnierza (słuchacza) wynikające z aktów normatywnych. Zasady odpowiedzialności dyscyplinarnej żołnierzy. Przełożony i podwładny, starszy i młodszy. Wydawanie i wykonywanie rozkazów. Droga służbowa, raport służbowy. Wzajemne zwracanie się żołnierzy. Oddawanie honorów. Składanie meldunku i służbowe przedstawianie się. Zachowanie się żołnierzy w różnych sytuacjach. Opuszczanie koszar i garnizonu.

Temat 2: Hymn państwowy, godło państwowe, flaga państwowa, ceremoniał wojskowy, sztandar wojskowy, pieśń reprezentacyjna wojska polskiego, zadania i funkcjonowanie Legii Akademickiej, sygnały wojskowe, uroczystości organizowane z udziałem wojskowej asysty honorowej.

Wykład - 1 godz.

Cele szkolenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić i opisać podstawowe symbole narodowe i wojskowe;
- rozróżniać podstawowe sygnały wojskowe;

Zagadnienia: godło, barwy i hymn Rzeczypospolitej Polskiej, sztandar jednostki wojskowej SZ RP, pieśń reprezentacyjna Wojska Polskiego, podstawowe sygnały WP – „Hasło WP”, „Śpij kolego”, „Cisza”, ceremoniał wojskowy – wybrane elementy, przysięga wojskowa jako szczególne zobowiązanie żołnierza – obywatela, zasady zachowania podczas oficjalnego odtwarzania sygnałów WP, zasady żołnierskiego zachowania się podczas uroczystości państwowych i wojskowych.

Temat 3: Prawa i obowiązki żołnierza - obywatela, odpowiedzialność karna i dyscyplinarna za naruszenie prawa i dyscypliny wojskowej. Rodzaje, zasady oraz tryb udzielania wyróżnień żołnierzom.

Wykład - 1 godz.

Cele szkolenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić podstawowe prawa i obowiązki żołnierza wynikające z obowiązujących aktów prawnych;
- przedstawić zasady ponoszenia odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej;
- omówić konsekwencje naruszeń dyscypliny i prawa;
- wymienić podstawowe prawa i obowiązki obywatelskie;
- wymienić obowiązujące przepisy prawne w zakresie dyscypliny wojskowej;
- omówić podstawowe pojęcia z zakresu ponoszenia odpowiedzialności żołnierza za naruszenie prawa.

Zagadnienia: prawa i obowiązki żołnierza WP, prawa i obowiązki obywatela RP, ograniczenia swobód obywatelskich wynikające z uwarunkowań służby wojskowej, istota dyscypliny wojskowej, obowiązujące przepisy prawne w zakresie dyscypliny wojskowej, wojskowa część Kodeksu Karnego, zasady odpowiedzialności karnej i dyscyplinarnej żołnierzy, odpowiedzialność za szkody powstałe w powierzonym mieniu.

Temat 4: Ogólne zasady prowadzenia działań taktycznych przez pododdziały

Wykład - 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- przedstawić strukturę taktyki i klasyfikację działań taktycznych;

- wymienić i scharakteryzować zasady i czynniki walki.

Zagadnienia: Poziomy działań zbrojnych. Pojęcie i istota taktyki. Istota i cele działań taktycznych. Klasyfikacja działań taktycznych. Zasady sztuki wojennej i czynniki walki. Charakterystyka współczesnych działań taktycznych.

Temat 5: Struktury organizacyjne i wyposażenie rodzajów sił zbrojnych. Rola wojsk operacyjnych w systemie obronności państwa.

Wykład - 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić struktury organizacyjne pododdziałów rodzajów sił zbrojnych;
- scharakteryzować przeznaczenie i dane techniczne podstawowego wyposażenia pododdziałów.

Zagadnienia: Struktury organizacyjne rodzajów sił zbrojnych. Podstawowe wyposażenie pododdziałów.

Temat 6: Taktyka.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- zdefiniować pojęcia przemieszczanie i rozmieszczanie pododdziałów;
- opisać miejsce i zadania pododdziałów podczas marszu oraz rozmieszczenia;
- przedstawić zasady przemieszczania i rozmieszczania pododdziałów;
- omówić zasady ubezpieczenia marszu i postoju;
- wyjaśnić przedsięwzięcia zabezpieczenia bojowego realizowane na szczeblu pododdziału podczas przemieszczania i rozmieszczania;
- scharakteryzować podstawowe rodzaje walki oraz ich istotę;
- określić cele główne oraz szczegółowe;
- zdefiniować co to jest trwałość obrony;
- scharakteryzować i narysować strukturę obrony, natarcia;
- scharakteryzować ugrupowanie oraz rodzaje obrony, natarcia.

Zajęcia 1. Przemieszczanie i rozmieszczanie, działanie podczas marszu.

Wykład - 1 godz.

Zagadnienia: Zasady przemieszczania wojsk. Ugrupowanie marszowe pododdziału. Możliwości marszowe. Ubezpieczenia marszu. Zasady rozmieszczania pododdziałów. Ubezpieczenie postoju.

Zajęcia 2. Działanie w obronie/obrona

Wykład - 1 godz.

Zagadnienia: Co to jest obrona, istota obrony, cele szczegółowe, rodzaje obrony, trwałość obrony, zadania podczas prowadzenia obrony

Zajęcia 3. Działanie w natarciu/natarcie/szturm/atak.

Wykład - 1 godz.

Zagadnienia: Co to jest natarcie, istota natarcia, cele szczegółowe, rodzaje natarcia, zadania co to jest szturm i jak się go organizuje, zasady prowadzenia ataku.

Zajęcia 4. Działania nieregularne.

Wykład - 2 godz.

Zagadnienia: Co to są działania nieregularne, istota, cele szczegółowe, rodzaje działań nieregularnych.

Temat 7: Zasady bezpieczeństwa w szkoleniu ogniowym.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- wymienić warunki bezpieczeństwa podczas strzelań z broni strzeleckiej;
- bezpiecznie obsługiwać broń przed i po strzeleniu;

Zagadnienia: zasady bezpieczeństwa obowiązujące na strzelnicach, placach ćwiczeń i rzutniach granatów, zasady bezpieczeństwa podczas obchodzenia

się z bronią, zasady bezpieczeństwa podczas obchodzenia się z amunicją i granatami ręcznymi.

Temat 8: Budowa, przeznaczenie i właściwości bojowe broni strzeleckiej, amunicji i granatów ręcznych. Współdziałanie części i mechanizmów karabinka.

Wykład – 2 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić dane taktyczno – techniczne karabinka;
- omówić budowę, zasady działania części i mechanizmów karabinka;
- wyjaśnić budowę nabojów, granatów ręcznych i zapalników.

Zagadnienia: Położenie części i mechanizmów karabinka przed załadowaniem, położenie części i mechanizmów karabinka podczas ładowania broni, położenie części i mechanizmów karabinka podczas strzelania ogniem pojedynczym, położenie części i mechanizmów karabinka podczas strzelania ogniem ciągłym oraz krótkimi seriami.

Temat 9: Przyrządy celownicze do broni strzeleckiej.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić dane taktyczno – techniczne przyrządów celowniczych,
- omówić budowę, zasady działania przyrządów celowniczych.

Zagadnienia: Przeznaczenie i budowa celownika holograficznego, przeznaczenie i budowa noktowizyjnego pasywnego celownika strzeleckiego, przygotowanie do pracy i zasady posługiwania się celownikiem holograficznym, przygotowanie do pracy i zasady posługiwania się noktowizyjnym pasywnym celownikiem strzeleckim.

Temat 10: Zasady strzelania z karabinka.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- scharakteryzować podstawowe pojęcia zjawiska strzału;
- wyjaśnić podstawowe zasady strzelania z broni strzeleckiej;
- przygotować dane do strzelania.

Zagadnienia: zasady celowania i oddania strzału, zasady celowania z wykorzystaniem przyrządów optycznych, zadanie ogniowe i jego treść, zakres czynności wchodzących w przygotowanie strzelania, wzory polowe, poprawianie ognia – sposoby i zasady.

Temat 11: Ogólne zasady prowadzenia rozpoznania.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi omówić rodzaje i sposoby prowadzenia rozpoznania w różnych rodzajach walki i różnych warunkach terenowych.

Zagadnienia: Rodzaje rozpoznania, sposoby prowadzenia rozpoznania.

Temat 12: Realizacja przedsięwzięć zabezpieczenia inżynieryjnego w ramach zabezpieczenia bojowego.

Wykład – 2 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- zdefiniować pojęcie zabezpieczenia inżynieryjnego;
- wyjaśnić zadania zabezpieczenia inżynieryjnego realizowanego w ramach zabezpieczenia bojowego na szczeblu pododdziału;
- omówić zasady prowadzenia rozpoznaniu inżynieryjnego, budowy zapór inżynieryjnych, wykonywania niszczeń, prowadzenia prac rozbudowy fortyfikacyjnej, wykonywanie przejść w zaporach inżynieryjnych oraz wykonywanie niszczeń.

Zagadnienia: Pojęcie zabezpieczenia inżynierskiego, zadania zabezpieczenia inżynierskiego realizowanego na szczeblu pododdziału, zasady realizacji zadań zabezpieczenia inżynierskiego.

**Temat 13: Zasady i przedsięwzięcia obrony przed bronią masowego rażenia.
Wykład – 1 godz.**

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- zdefiniować pojęcie „Obrony przed Bronią Masowego Rażenia” (OPBMR) oraz cel OPBMR;
- wymienić zasady obrony wojsk przed bronią masowego rażenia;
- wymienić przedsięwzięcia OPBMR oraz dokonać krótkiej ich charakterystyki.

Zagadnienia: definicja oraz cel Obrony przed Bronią Masowego Rażenia, zasady Obrony przed Bronią Masowego Rażenia, przedsięwzięcia OPBMR: rozpoznanie, identyfikacja i monitorowanie skażeń, ostrzeganie, alarmowanie i meldowanie o skażeniach, ochrona przed skażeniami, ograniczanie zagrożenia skażeniami, medyczna ochrona przed BMR.

**Temat 14: Powszechna obrona przeciwlotnicza w pododdziale. Organizacja POPL w MSD, MCZP oraz w działaniach bojowych.
Wykład – 1 godz.**

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- omówić czynności żołnierza po ogłoszeniu alarmu powietrznego,

Zagadnienia: Ogólne zasady POPL, przedsięwzięcia wchodzące w skład aktywnej i pasywnej POPL, przygotowanie stanów osobowych i rejonów zakwaterowania (rozmiszczenia) do wymogów powszechnej obrony przeciwlotniczej (skład i wyposażenie PO, stanowiska ogniowe i szczeliny przeciwlotnicze, schrony/ukrycia OPL), sygnały alarmowania (ostrzegania) o zagrożeniu uderzeniami z powietrza i sposoby ich przekazywania (odwoływania), czynności żołnierza po ogłoszeniu alarmu powietrznego w MSD, MCzP oraz w działaniach bojowych.

Temat 15: Organizacja łączności i przepisy korespondencji radiowej. Radiostacje przenośne małej mocy UKF. Przewodowe środki łączności.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- wymienić podstawowe środki łączności i omówić zasady organizacji systemu łączności w pododdziale;
- korzystać z tabeli danych radiowych;
- stosować podstawowe przepisy korespondencji radiowej;
- wymienić podstawowe zasady bezpieczeństwa łączności;
- omówić ogólną budowę i podać dane taktyczno-techniczne polowego aparatu telefonicznego i polowej łącznicy telefonicznej;
- omówić ogólną budowę i podać dane taktyczno-techniczne radiostacji przenośnych małej mocy UKF;

Zagadnienia: System łączności oraz środki łączności stosowane w wojsku, sposoby organizacji łączności w pododdziale, bezpieczeństwo łączności oraz sposoby i metody jego osiągnięcia, tabela danych radiowych, podstawowe przepisy korespondencji radiowej. podstawowe kable wykorzystywane w łączności przewodowej, ogólna charakterystyka, dane taktyczno-techniczne oraz budowa polowego aparatu telefonicznego oraz polowej łącznicy telefonicznej, przygotowanie do pracy, obsługa i użytkowanie aparatu telefonicznego oraz polowej łącznicy telefonicznej. przeznaczenie i dane taktyczno - techniczne radiostacji przenośnych małej mocy UKF, ukończenie, ogólna budowa i opis płyt czołowych, obsługa i przygotowanie do pracy, programowanie, nawiązanie łączności oraz prowadzenie wymiany korespondencji radiowej zgodnie z przepisami.

Temat 16: Ogólne wiadomości o mapach. Układy współrzędnych. Podział map na arkusze i nomenklatura map.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- przedstawić klasyfikację map i ich krótką charakterystykę;
- przedstawić istotę odwzorowania UTM;

Zagadnienia: Klasyfikacja map. Charakterystyka map. Główne elementy treści map topograficznych. Odwzorowanie UTM. Układy współrzędnych stosowane na mapach topograficznych. Siatka meldunkowa UTM. Siatka meldunkowa GEOREF. Posługiwanie się MGRS podczas lokalizacji obiektów. Nomenklatura map. Dobór arkuszy map sąsiednich.

Temat 17: Indywidualne wyposażenie medyczne żołnierza oraz postępowanie w trakcie udzielania samopomocy i pomocy koleżeńskiej.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- wymienić składniki indywidualnego wyposażenia medycznego;
- wymienić zawartość indywidualnego pakietu do likwidacji skażeń, IZAS;
- omówić budowę opatrunku osobistego i opaski uciskowej;
- omówić zawartość apteczek pododdziałowych i apteczek pojazdów;
- omówić zasady bezpieczeństwa w trakcie udzielania pomocy, ewakuacji rannego oraz wystąpienia objawów stresu pola walki.

Zagadnienia: Indywidualne wyposażenie medyczne, budowa i zasady użycia indywidualnego pakietu do likwidacji skażeń oraz IZAS, posługiwanie się opatrunkiem osobistym i opaską uciskową, posługiwanie się tabletkami do odkażania wody, posługiwanie się zawartością apteczek, taktyka działań ratowniczych, bezpieczeństwo własne i rannego, zasady wzywania pomocy medycznej na polu walki - praktyczne przygotowanie i przekazanie meldunku 9 – linijkowy MEDEVAC (MEDEVAC, CASEVAC), objawy wystąpienia stresu pola walki, postępowanie.

Temat 18: Podstawowe wiadomości z zakresu anatomii i fizjologii.

Resuscytacja krążeniowo-oddechowa.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz zna:

- zasady oceny stanu osoby poszkodowanej;
- zasady udrażniania dróg oddechowych;

- zasady prowadzenia pośredniego masażu serca;
- zasady układania nieprzytomnego w pozycji bezpiecznej;
- zasady resuscytacji krążeniowo-oddechowej;
- zasady ewakuacji poszkodowanego.

Zagadnienia: Budowa i fizjologia układu oddechowego, budowa i fizjologia układu krążenia, ocena parametrów życiowych poszkodowanego, zasady resuscytacji krążeniowo – oddechowej, pozycja boczna bezpieczna, zasady przenoszenia poszkodowanego na deskę ortopedyczną, zasady ewakuacji poszkodowanego z pojazdu, postępowanie przeciwwstrząsowe.

Temat 19: Podstawowe pojęcia z zakresu zabezpieczenia logistycznego.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- scharakteryzować podstawowe pojęcia zabezpieczenia logistycznego;
- przedstawić ogólne zasady funkcjonowania logistyki w pododdziale;

Zagadnienia: Ogólne pojęcia zabezpieczenia logistycznego, cel i zadania logistyki w pododdziale.

Temat 20: Pojęcie oraz rozwój międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych. Podstawowe pojęcia oraz znaki ochronne.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- wyjaśnić pojęcia wojny, pokoju, bezpieczeństwa w zależności od uwarunkowań o charakterze politycznym, ekonomicznym, geograficznym;
- wskazać i omówić główne przesłanki konfliktów zbrojnych;
- przedstawić zasadnicze przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych;
- wyjaśnić pojęcie międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych;
- omówić źródła powstania MPHKZ;
- omówić wybrane zasadnicze pojęcia z zakresu prawa konfliktów zbrojnych;

- omówić znaczenie znaków ochronnych;
- zna zasady podejmowania decyzji zgodnych z MPMKZ w sytuacjach, gdy stosowane są znaki ochronne.

Zagadnienia: Pojęcie wojny, pokoju, bezpieczeństwa i prawa wojennego (konfliktów zbrojnych), polityczne środki zapobiegania konfliktom zbrojnym, pojęcie, treść i zakres międzynarodowego prawa humanitarnego konfliktów zbrojnych, podstawowe kategorie osób i obiektów. Status kombatanta i jeńca wojennego, ochrona ludności cywilnej w konfliktach zbrojnych, znaki ochronne

Temat 21: Organizacja i funkcjonowanie systemu odzyskiwania personelu w SZ RP.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- przedstawić ogólne założenia problematyki odzyskiwania personelu;
- omówić podstawowe założenia Systemu Odzyskiwania Izolowanego Personelu w SZ RP;
- scharakteryzować podstawowe akcje odzyskiwania personelu (CSAR, CR).

Zagadnienia: Podstawowe pojęcia z problematyki Odzyskiwania Personelu, przeznaczenie, struktura i funkcjonowanie Systemu Odzyskiwania Izolowanego Personelu w SZRP, charakterystyka standardowych „Bojowych Akcji Poszukiwawczo - Ratowniczych” (CSAR) oraz Akcji Bojowego Odzyskiwania (CR), podstawowe wyposażenie personelu narażonego na izolację (Blood Chit, Pointee – Talkee, Evasion Chart, Signaling Device, itd.).

Temat 22: Survival – przetrwanie w warunkach środowiska naturalnego.

Wykład – 1 godz.

Cele kształcenia: w wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- wymienić i ogólnie scharakteryzować podstawowe wyposażenie personelu narażonego na izolację;

- zdawać sobie sprawę z występowania czynników fizjologicznych i ich wpływu na ograniczanie wydolności organizmu człowieka w sytuacji walki o przetrwanie;
- omówić podstawowe zasady poszukiwania/zdobywania i spożywania wody oraz pożywienia, umożliwiające doraźnie utrzymanie się przy życiu;
- wymienić metody zwiększania szans na przeżycie w warunkach środowiska naturalnego, przez efektywne wykorzystywanie posiadanego wyposażenia osobistego;
- wymienić oraz scharakteryzować sposoby wykonywania prostych narzędzi i broni oraz rozpalanie i wykorzystanie ognisk survivalowych;
- wymienić i omówić podstawowe metody i formy ochrony własnej, poprzez budowę schronień w różnych warunkach pogodowych i klimatycznych.

Zagadnienia: Medycyna przetrwania, pozyskanie wody, wykorzystanie flory i fauny w Survivalu, wykorzystanie wyposażenia osobistego w Survivalu, wykonywanie prostej broni i narzędzi, pułapki na zwierzyń, ogniska survivalowe, budowa schronień w różnych warunkach pogodowych i klimatycznych (doraźne legowiska i planowe schronienia naziemne, nadziemne i podziemne).

Temat 23: Przyczyny i skutki degradacji środowiska naturalnego.

Wykład - 1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- stosować w praktyce podstawowe regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska;
- przedstawić zasady zapobiegania skażeniom gruntu, wody i powietrza;

Zagadnienia: Dokumenty i akty prawne dotyczące ochrony środowiska. Podstawy ochrony środowiska naturalnego w Siłach Zbrojnych RP. Rodzaje, przyczyny i skutki degradacji środowiska naturalnego podczas działania wojsk.

Temat 24: Zasady, tryb i zakres współdziałania pododdziałów SZ RP z pozamilitarnymi ogniwami systemu obronnego w zakresie działań humanitarnych. Prowadzenie akcji ratunkowej i likwidacji skutków klęsk żywiołowych

Wykład -1 godz.

Cele kształcenia: W wyniku opanowania treści tematu słuchacz potrafi:

- określić zasady, tryb i zakres współdziałania wojsk z pozamilitarnymi ogniwami systemu obronnego;
- opisać strukturę, funkcje i zadania terenowych organów pozamilitarnych ogniw obronnych;
- scharakteryzować specyfikę prowadzenia akcji ratunkowych i likwidacji skutków klęsk żywiołowych.

Zagadnienia: Działania humanitarne pododdziałów SZ RP. Zasady użycia sił zbrojnych RP w działaniach ratowniczych. Zasady współdziałania pododdziałów SZ RP i pozamilitarnych ogniw systemu obronnego podczas prowadzenia akcji ratunkowej. Korzystanie ze świadczeń rzeczowych i osobistych podczas prowadzenia działań ratowniczych i likwidacji klęsk żywiołowych.

A. WYKAZ LITERATURY WSPOMAGAJĄCEJ REALIZACJĘ PROCESU KSZTAŁCENIA

PODSTAWY DOWODZENIA

1. Planowanie działań na szczeblach taktycznych w wojskach lądowych, Warszawa 2006.
2. Regulamin działań taktycznych pododdziałów wojsk pancernych i zmechanizowanych (pluton - kompania - batalion), DWLąd, Warszawa 2009.
3. Regulamin działań wojsk lądowych, DWLąd, Warszawa 2008.
4. Zbiór znaków i skrótów wojskowych cz. II, Szt. Gen. WP, Warszawa 2004.
5. Dąbrowski Cz., Ziemiński A. Przykłady graficznych dokumentów dowodzenia na szczeblu pododdziału, WSOWL, Wrocław 2009.
6. Grabowski K., Kulczycki M., Metodyka graficznego opracowania planu walki w aspekcie pracy dowódcy w terenie, WSOWL, Wrocław 2006.
7. Wrona A., kulczyki M., Grabowski K., Dąbrowski Cz., Znaki wojskowe w graficznych dokumentach pododdziałów i oddziałów, Wrocław 2006.

TAKTYKA OGÓLNA

1. Regulamin działań taktycznych pododdziałów wojsk pancernych i zmechanizowanych (pluton-kompania-batalion), DWLąd, Warszawa 2009.
2. Regulamin działań wojsk lądowych, DWLąd, Warszawa 2008.
3. Zbiór znaków i skrótów wojskowych, część II, Szt. Gen. WP, Warszawa 2005.

ROZPOZNANIE WOJSKOWE I ARMIE INNYCH PAŃSTW

1. Doktryna rozpoznanie wojskowe 9D/2), Warszawa 2013.
2. Affek J., Dukiewicz T., Identyfikator podstawowego uzbrojenia oraz sylwetek sprzętu armii innych państw (blok wschodni), WSOWL, Wrocław 2013.
3. Planowanie działań na szczeblu taktycznym w wojskach lądowych (DD/3.2.5) Warszawa 2007
4. Instrukcja, Działania rozpoznawcze, DWLąd, Warszawa 2002.
5. Vademecum wiedzy rozpoznawczej, DWLąd., Warszawa 2009.
6. Rozpoznanie wojskowe, Szt. Gen. WP, Warszawa 2013.

POWSZECHNA OBRONA PRZECIWLOTNICZA

1. Instrukcja o powszechnej obronie przeciwlotniczej w siłach zbrojnych RP, Wojska OPL 227/2013, Warszawa 2013.
2. Regulamin działań wojsk obrony przeciwlotniczej wojsk lądowych, DWLąd 39/2009, Warszawa 2009.

OBRONA PRZED BRONIĄ MASOWEGO RAŻENIA

1. Podstawy obrony przed bronią masowego rażenia na szczeblu pododdziału, WSOWL, Wrocław 2010.

WSPARCIE INŻYNIERYJNE

1. Regulamin działań wojsk inżynieryjnych wojsk lądowych (tymczasowy), DWLąd, Warszawa 2011.

WSPARCIE OGNIOWE

1. Całkowski T., Organizacja wsparcia ogniowego w batalionie i kompanii, AON, Warszawa 2010.

ZABEZPIECZENIE LOGISTYCZNE DZIAŁAŃ BOJOWYCH

1. Doktryna logistyczna wojsk lądowych, DD/4.2 (B), CDiS, Bydgoszcz 2014.
2. Hajt S., Kowalski K., Stankiewicz G., Szukalski M., Logistyka wojskowa w działaniach taktycznych, WSOWL, Wrocław 2014.
3. Regulamin działań wojsk lądowych, DWLąd, Warszawa 2008.

MIĘDZYNARODOWE PRAWO HUMANITARNE KONFLIKTÓW ZBROJNYCH

1. de Mulinen F., Podręcznik Prawa Wojennego dla Sił Zbrojnych, Bellona, Warszawa 1994.
2. Fleming M., Międzynarodowe Prawo Konfliktów Zbrojnych - zbiór dokumentów.
3. Leśko T., Międzynarodowe ograniczenia w prowadzeniu konfliktów zbrojnych, PWN, Warszawa 1990.
4. Żarkowski P., Pęksa R., Materiały do nauczania międzynarodowego prawa konfliktów zbrojnych, MON, Warszawa 1998.

5. Międzynarodowe prawo humanitarne konfliktów zbrojnych, Praca zbiorowa, Wojskowe Centrum Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 2014.

DZIAŁALNOŚĆ WYCHOWAWCZA W WOJSKU

1. Beynarowicz A., Pietrzak A., Wybrane problemy działalności wychowawczej i kulturalno-oświatowej w pododdziale, Wrocław 2002.
2. Domański E., Wychowanie na tradycjach w jednostce wojskowej, Vademecum dydaktyczno-wychowawcze, cz. 2, Warszawa 1998.
3. Gurba A., Elementy teorii i praktyki wychowania w warunkach środowiska wojskowego, Wrocław 1997.
4. Ustawa z dnia 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. z 2016 poz. 772).

PRZYWÓDZTWO W DOWODZENIU

1. Adair J., Rozwijanie umiejętności przywódczych, wyd. ABC a Wolters Kluwer business, Kraków 2007.
2. Friedman S. D., Pełne przywództwo. Osiąganie sukcesów we wszystkich aspektach życia, Oficyna a Wolters Kluwer business, Warszawa 2010.
3. Kanarski L., Przywództwo wojskowe tradycje - teoria - praktyka, Ministerstwo Obrony Narodowej, Departament Społeczno-Wychowawczy, Oddział Edukacji Obywatelskiej, Warszawa 1998.
4. Kets de Vries M.F.R., Mistyka przywództwa, Wyd. Studio Emka, Warszawa 2006.
5. Bacon T.R., Sztuka skutecznego przywództwa, G.W.P. Gdańsk 2013.

GOTOWOŚĆ MOBILIZACYJNA I BOJOWA

1. Szandrocho R., Wybrane problemy gotowości obronnej państwa, WSO, Wrocław 2013.
2. Wojnarowski J., Mobilizacja sił zbrojnych szansą utrzymania bezpieczeństwa Polski, AON, Warszawa 2008.
3. Wojnarowski J., Mobilizacja Sił Zbrojnych RP, Bellona, Warszawa 2000.

DZIAŁALNOŚĆ SZKOLENIOWO-METODYCZNA

1. Doktryna Szkolenia Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej DD.7 (A), Warszawa 2010.
2. Instrukcja o działalności szkoleniowo-metodycznej, Szt. Gen. WP, Warszawa 2009.

3. Instrukcja o planowaniu i rozliczaniu działalności bieżącej w Siłach Zbrojnych RP, Szt. Gen. WP, Warszawa 2010.

WSPÓŁPRACA KRAJOWA I MIĘDZYNARODOWA

1. Wsparcie przez państwo-gospodarza DD-4.5(B), Szt. Gen. 1685/2016, Warszawa 2016.
2. Współpraca cywilno-wojskowa DD/9, Warszawa 2005.
3. Zakrzewski L., Rozbicki A., Wybrane zagadnienia współpracy cywilno-wojskowej (CIMIC), kompendium, Dowództwo Wojsk Lądowych, Warszawa 2010.

ZARZĄDZANIE KRYZYSOWE

1. Grocki R. (red.), Zarządzanie kryzysowe - różne oblicza, ASESOR, Wrocław 2010.
2. Grocki R., Zarządzanie kryzysowe - dobre praktyki, Difin, Warszawa 2012.
3. Lisiecki M., Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym, Oficyna Wydawnicza Łośgraf, Warszawa 2012.
4. Ustawa z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej (Dz. U. z 2014 r, poz. 333 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 209 ze zm.).

PODSTAWY EKSPLOATACJI SPRZĘTU WOJSKOWEGO

1. instrukcja o gospodarowaniu sprzętem służby czołgowo-samochodowej DD/4 .22.2.
2. Instrukcja zarządzania eksploatacją UiSWwSZ RP. Zasady ogólne DD14.22.13.
3. Instrukcja o zasadach i organizacji przechowywania i konserwacji UiSW DD/4.22.8.

REGULAMINY SZ RP

1. Regulamin musztry SZ RP, Szt. Gen. WP, Warszawa 1994.
2. Regulamin ogólny SZ RP, Szt. Gen. WP, Warszawa 2014.
3. Ustawa z 9 października 2009 r. o dyscyplinie wojskowej, Warszawa 2009.